

K É T V E R S

ÚJ UTAK CIGÁNYA

Szerteszórt, kóbor, káiváriás népem;
India földjéből kikelt barna mag,
ki évezredekig túrt járom alatt, —
most ébredj a szabad hajnal tüzeben!

Gyűjtsd föl karavánod sötét sátrait,
s dobđ a lángok közé multak szennyesét...
Cölöpöknek baltázd erdők fenyesét,
s építsed a jövő fehér házait!

Hagyđ mögötted vígan meddő rongy-tanyád,
vár a gyárok, gépek, kohók, üllők zaja,
hol ujjongva szárnyal dolgozók dala,
míg holnappá edzik a ma vasát...!

Tegnap még égő keresztre szegeztek...!
Ma munkára hív a bányá éneke,
s barázdákból üzen érted az eke,
te bölcsőtlen, bús, nagy, megkínzott gyermek...

Még lekedén ül a fekete átok:
bálványimádó ősök babonája...
Épüljön benned tudás pagodája, —
új utak cigánya, hozzáđ kiáltok!

ÚJ CIGÁNYVONÓ

Fekete hegedűk rozsdás húrjain
gyantapores éjben vérzett a lelked...
Igások keserű kenyerét szelted,
s aprítottad borba:
korbáctűró szolga...
Vakká tett a kocsmák füstös homálya,
sárral kent az urak berűgött nyála...

Dűs asztalok mögött, nótaszó után, —
mint járombaszokott nyomorult féreg, —
szótlan alázattal vártad a béred:
megalkuvó, gond-dűs,
tarisznyátlan koldus,
ki sóhajok útját tapostad némán...
Agyadban a'ndt a lázadás bénán.

Te fásultan húztad úrnak, parasztnak,
 míg asszonyod teknők szennyvizét merte ...
 Gyermeked az utca félrenevelte,
 s az egekig hangzó
 alkonyi harangszó —
 imádságot lopott zsenge szívébe...
 Hittél is nem is az isten Igébe'.

Eladtad magad a mindennapiért...
 Ha kívánták tőled féllábra álltál,
 a legdrágábbtól rongy pénzért megváltál...
 Arany csengésének,
 ezüst pengésének
 ördögi zenéje eszedet vette...
 Családod koplalók morzsáját szedte.

Bitófaköté'len száradt a bőröd...
 Rabszolga-törvények láncra ítélték,
 Idegenek gyászát sírva kísérted,
 míg halott testvéred: —
 véredből a véred —
 koporsóját földbe kacagva tetted...
 Emberszámba téged sohase vettek.

Selyemágy körül, vagy szalmazsák mellett
 mások nászának bús zenésze voltál...
 Berozás közben szállt ajkadról zsoltár:
 pogányok pogánya...
 A mámor utcája
 beteg öleléssel szívta a véred...
 Húgod mocskolták a perc-völegények,

... S most, m'kor szabadság dagaszt kenyeret,
 s beton alapokon épül a jövő, —
 érekelj a népnek virradat-szövő
 robajló vasútról,
 s klvált alagútról,
 hol ma fáklyák fénye sötétséget űz...
 Érjen szárazfájdhoz az alkotó tűz!

Muzsikáddal rakjál tisztító máglyát,
 s lánggal puszíts minden ham's hegedűt...
 Nem húzol már vígan többé keserűt:
 volt urak cselédje...
 S a holnap elébe
 még hajóit küldi a zúgó folyó, —
 a munkáról dalolj új cigányvonó!

